

همیشه در ایران شهر

صفحه ۱۰ | بهروز قلی پور

گردشگری

آبشارهای عجیب ایران

هر چند همین چند هفته پیش خبر بارش برف آن هم درست در روزهای پایانی بهار و در آستانه تابستان همه را شوکه کرده بود، اما به هر حال فصل، فصل گرمی است و آب شدن برف‌ها جلوه خاصی به طبیعت داده؛ از رودها و چشمه‌ها بگیرد تا آبشارهایی که برخی شان تصاویر عجیب و باورنکردنی را پیش روی بازدیدکنندگان قرار می‌دهند. در این گزارش سه برخی از آبشارهای خاص و عجیب ایران سرزده‌ایم، هر چند ایرانیان ۲۹۲ آبشار دارد که هر یک از آنها دیدنی است.

نیساگاری ایران
اسم آبشار که می‌آید، «نیساگارا» هم همراهش است؛ یکی از بزرگ‌ترین آبشارهای جهان در مرز آمریکا و کانادا. اما ما هم در ایران یک نیساگارا داریم؛ آبشار «شوی» که به عنوان بزرگ‌ترین آبشار طبیعی هم شناخته می‌شود.

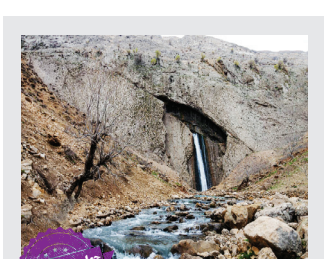
بلندترین آبشار خاورمیانه
در ایران آبشاری داریم که ۱۷۶ متر از چشمه ارتفاع دارد؛ «درواو» یا لقب بلندترین آبشار ایران و خاورمیانه در حوزه شهرستان عنبرآباد جنوب استان کرمان قرار گرفته است.

بلندترین آبشار آبار تماتی
آبشار ریژاو، ریجاب یا پیران در شمال غربی شهر ریژاو و در شهرستان سرپل ذهاب که مانده‌اش قرار دارد که ۱۸۰ متر است و تقریباً بین ۱۵۰ تا ۱۸۰ متر ارتفاع دارد.

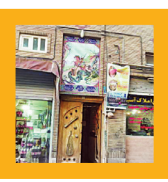
ترسناک‌ترین آبشار
می‌گویند ترسناک‌ترین آبشار ایران است. نامش هم عجیب است: «آب‌ملخ». این آبشار در شهرستان سیمیر اصفهان قرار دارد که ترسناک‌ترین آبشار در آن، تمام ملخ‌های مهاجم را درجا نابود می‌کند.

آبشار نیم‌ساعته
تصور شما از آبشار یک جریان دائمی آب از بلندی است؟ درست است و همین باعث شده آبشار بافت عجیب باشد. این آبشار هر نیم ساعت یکبار قطع و دوباره وصل می‌شود.

برای دیدن تصاویر بیشتر از آبشارهای عجیب ایران این کیو آر کد را اسکن کنید.

قدیمی‌ترین‌ها

زورخانه «پهلوان‌پور»

طبق مطالب نوشته شده روی تابلوی سردر قدیمی‌اش این زورخانه در سال ۱۲۰۴ هجری شمسی توسط «حمزه علی پهلوان‌پور» افتتاح شده است. مالکیت این زورخانه پس از مرشد حسین سیاه به اصغر بازار چه یکی از پهلوانان خوشنام تهران قدیم واگذار شد. در اواخر دوره قاجار و اوایل دوره پهلوی، پهلوان «حمزه علی پهلوان‌پور» ملقب به پهلوان شاطر حمزه، پهلوان اول تهران این زورخانه را از اصغر بازار چه که به دلیل مشکلات مالی مجبور به چاره‌جایی زورخانه خود به محل فعلی شده بود، خریداری کرده و نام خود را بر سردر آن قرار داده به این ترتیب زورخانه پهلوان‌پور متولد شد.

زورخانه «علی میرزا»

این زورخانه قدیمی در همان واقع است. پهلوان علی میرزای همدانی، پهلوان صاحب بازویند پهلوانی، عاشق زورخانه و ورزش باستانی و کشتی پهلوانی بود. او از دلوران زورخانه‌های کولاج و بنه بازار و همیشه گران به شمار می‌رفت. سه پهلوان علی به دلیل سواد که داشت، لقب میرزا دادند. این پهلوان نامی در سال ۱۲۰۵ هجری شمسی در همدان متولد شد.

پهلوان علی میرزا در زمان حیاتش با شکست پهلوان نامی صاحب‌زنگ شد تا جایی که زورخانه‌های ایران، احترام و آیین ویژه پهلوانان صاحب‌زنگ را برایش می‌جای می‌آوردند. علی میرزا در سن ۶۰ سالگی پهلوان ایران شد.

زورخانه «بیژن»

از قدیمی‌ترین زورخانه‌های ایران که در شهر کرمانشاه قرار دارد، می‌توان به زورخانه بیژن اشاره کرد. قدمت این زورخانه به سال ۱۳۲۰ برمی‌گردد که زنده‌یاد «نورعلی جهانی» آن را تاسیس کرد. محل قرارگیری این زورخانه در یکی از جاهای قدیمی کرمانشاه است که بسیاری مورد استقبال ورزش دوستان و پاتوق همیشگی آنها بود. این زورخانه امروزه نیز فعال و همه روزه بعد از نماز مغرب و عشاء تمرین ورزش‌های باستانی در آن برگزار است و در روزهای جمعه، پیشکسوتان در ساعات صبح ورزش باستانی می‌کنند. همچنین در این زورخانه هر ساله به مناسبت تولد امام علی (ع) مراسمی برگزار می‌شود.

زندگی‌ام در «گود» گذشت

گفت‌وگو با پهلوان سید کمال سلطانی، از قدیمی‌ترین پیشکسوتان و مربیان ورزش زورخانه‌ای اصفهان

مقدس می‌شود. در واقع ورزش سنتی و مذهبی ما همین ورزش باستانی و رسم پهلوانی است. الگوی شما در ورزش زورخانه‌ای چه کسی بود؟

در ورزش باستانی الگوهای زیادی داشتیم. استاد کم به من ورزش باستانی یاد داد، سرکار استوار فروهریان و نخستین الگوی من در ورزش زورخانه‌ای بود. میرمحمد صادقی یکی دیگر از الگوهای ورزشی من بود که در زورخانه «علی‌آقا» فعالیت‌های زورخانه‌ای انجام می‌داد. ایشان در سال ۱۳۲۰ قهرمان سنگ کشور شد و پهلوان بود و معلم. با زورخانه «علی‌آقا» اصفهان را پایتخت ورزش پهلوانی می‌شناسند؛ زورخانه‌ای که جزو قدیمی‌ترین‌ها در اصفهان است. آیا خاطره‌ای از آن دارید؟

اصفهان از همان ابتدا در ورزش باستانی سرآمد بوده است. یکی از قدیمی‌ترین زورخانه‌های اصفهان هم در میدان نقش جهان اصفهان و در ضلع عالی قاپو بود. پشت آن هم که الان به پارکینگ تبدیل شده، یک زورخانه به نام شامی وجود داشت و پهلوان زیادی آنجا ورزش می‌کردند. آن موقع در میدان نقش جهان کشتی زورخانه‌ای می‌گرفتند و جالب است که رجال سیاسی از بالای ساختمان عالی قاپو به تماشا می‌نشستند. زورخانه «علی‌آقا» هم ۴ پهلوان نامی داشت که آنقدر آنها برادر بودند و به آنها برادران ادهم می‌گفتند. یکی از آنها مرشد بود و آنقدر دیگر ورزشکار. پهلوان «علی ادهم» معتقد بود کسی که می‌خواهد در زورخانه ورزش کند، باید یک سال بیرون گود بنشیند و بعد اجازه ورود به داخل گود را پیدا کند.

«علی‌آقا»
سابقه زورخانه «علی‌آقا» به دوره صفویه می‌رسد، زمانی که از هنر معماری و شهرسازی دوران صفویه برای ساخت یک زورخانه بهره برده شد تا یک شاهکار به وجود بیاید. ساختمان جدید این زورخانه در شهر اصفهان قرار دارد و نشانی دقیق آن خیابان جامی شرقی، محله بیدآباد، خیابان اشتری است. محله علی‌آقا «پهلوانان زیادی داشت که نسل به نسل رو آمدند و همچنان پهلوانان ورزش باستانی در این محله حضور دارند. ساختمان قدیمی این زورخانه تقریباً از بین رفته است ولی اطلاعات ارزشمندی از پهلوانان و حال‌وهوای زورخانه وجود دارد و همین امر گردشگران را به بازدید از این محله و زورخانه تاریخی علاقه‌مند کرد. پهلوانان این زورخانه اغلب بیدآبادی بوده‌اند و از این جابری سابقه با پهلوانان سایر شهرها به پایتخت می‌رفتند. از زورخانه مذکور، آثار کمی باقی مانده و جای آن را دکان بولک و نبات‌سازی گرفته. سازمان نوسازی و بهسازی شهرداری اصفهان در طرح تکمیل عناصر تخریب شده مرکز محله «علی‌آقا»، زورخانه «علی‌آقا» را در فضایی مجاور مجموعه جاناتایی و احداث کرد. این بنا البته از نو ساخته شده است و از لحاظ معماری و زیبایی معماری نسبت به دیگر آثار محله بیدآباد از جمله حمام، مسجد و بازار چه، اهمیت چندانی ندارد.

زورخانه در شهرستان اصفهان

گپ محمود مولایی روزنامه‌نگار

سید کمال سلطانی از قدیمی‌ترین پهلوانان ورزش زورخانه‌ای در اصفهان است و پیشکسوتی ۷۵ ساله که در این سن وسال بیشتر مشغول تهیه کتابی درباره ورزش باستانی در اصفهان است. پهلوان سلطانی از کودکی به ورزش باستانی علاقه‌مند شده و با توجه به تعداد زیاد زورخانه‌های اصفهان خیلی زود با این ورزش خو گرفته است. «بدلکار» از شهرهای قدیمی و تاریخی ایران است که از دیرباز دارای پهلوانان و قهرمانان زورخانه‌ای بسیاری بوده. این ورزش آمیخته با سنت و مذهب و با قدمتی طولانی است که بیشتر به صورت یک آیین در آمد. این شهر که به عنوان پایتخت ورزش پهلوانی هم مشهور شده، از روز پنجشنبه (۲۱ خردادماه) میزبان نخستین دوره مسابقات جهانی ورزش زورخانه‌ای است و ما به این بهانه سراغ پهلوان سید کمال سلطانی رفتیم و او با همان تواضعی که از پهلوانان انتظار می‌رود، پاسخگوی روزنامه همشهری بود. پهلوان سلطانی سال ۱۳۵۰ ازدواج کرده و ۲۰ سال صاحب فرزند نشده و بعد از آن صاحب ۴ فرزند شده که بابت آن قدران کرامت و لطف امام رضاع است.

از آنجا که ورزش باستانی از دیرباز در اصفهان مورد توجه بوده، آشنایی اصفهانی‌ها با این ورزش دور از ذهن نیست. شما چگونه با این ورزش آشنا شدید؟

۲ (ساله بودم، در خیابان «شرف‌الافتی» یک زورخانه به نام زورخانه «موسوی» قرار داشت و «مرشد علی‌زاد» هم در آنجا ضرب می‌زد. نخستین بار من به این زورخانه رفتم و ورزش کردم و از همانجا به ورزش باستانی علاقه‌مند شدم. آن قدیم‌ها ورزش باستانی مانند امروز مسابقات جهانی نداشت و مختص ایران بود و ما هم در زورخانه «موسوی» ورزش می‌کردیم. علاوه بر آن در زورخانه «بدلکار» هم تمرین می‌کردیم که در خیابان حافظ قرار دارد. صبح جمعه که می‌شد از ساعت ۸ تا ۱۰ در زورخانه موسوی ورزش می‌کردیم و بعد به زورخانه بدلکار می‌رفتم. تا ساعت ۱۲ هم در این زورخانه به فعالیت می‌پرداختم. سپس با رفقای خود به رستوران می‌رفتم و کبابی می‌خوردیم و دوباره شب به زورخانه «چهارسوق مقصود» می‌رفتم و ورزش می‌کردیم.

آیا در مسابقات ورزش باستانی هم شرکت می‌کردید؟

وقتی به سن جوانی رسیدم در مسابقات ورزش باستانی شرکت می‌کردم البته مسابقات آن دوران مانند امروز نبود. مثلاً تیم‌های مختلف از شهرهای کشور به تهران دعوت می‌شدند و مقام‌ها هم تیمی بود. یعنی اینطور نبود که کسی به صورت انفرادی مقام کسب کند. آن موقع در مسابقات تیم‌ها داخل گود زورخانه ورزش می‌کردند و در نهایت یک تیم قهرمان می‌شد و تیم‌های دوم و سوم هم انتخاب می‌شدند. در واقع مثل مسابقات امروز نبود که مسابقه‌های چرخ، کبابه، سنگ و... جدا باشد.

ورزش باستانی در ایران همواره احترام خاصی داشته است. درباره پیشینه ورزش زورخانه‌ای برایمان بگویید.

ورزش باستانی قبل از اسلام هم وجود داشته و ورزشکاران باستانی کار بوده‌اند. البته آن موقع در سربازخانه‌ها تمرین می‌کردند و سنگ، میل، کبابه و کشتی رایج بوده است. بعدها کم‌کم ورزش باستانی به این معنای امروز که ما آن را می‌شناسیم، شکل گرفته است. پیدایش ورزش باستانی به دوران یعقوب لیت صفاری برمی‌گردد که خلفا ایران را به تصرف خود درآوردند. در این هنگام یعقوب لیت در صدد بازگرداندن ایران به مردمش برمی‌آید و جوان‌ها را دور هم جمع و زورخانه‌ای درست می‌کند تا با آموزش ورزش باستانی قوای جسمانی جوان‌ها را افزایش دهد. در نهایت هم طوری شد که به موفقیت رسیدند. از قرن هفتم هجری قمری سندی وجود دارد که توضیح می‌دهد چگونه پهلوان پوری ولی شناخته می‌شود و پس از آن ورزش باستانی با دین اسلام عجین و

نگار: سیمین

نگار: سیمین

نگار: سیمین